

NORSKnytt

ISSN 0801 5368

- Skrivehjelp
- " - Skrive for mottakarar utanfor klasserommet"
- Pop og rock
- Drama - en sentral aktivitet
- Åtte punkter for deg som vil bli en bedre skriver
- Skriv sakprosa
- Snakkebobler fylles med tekst 1 - 2
- Norsknyttts midtsider: Samtaleark
- Kjente tekster i fremmede sjangerdrakter

- Slik gjør jeg det: Fra lærer til lærerr
Sannsynlighetsberegning med alfabetet
Musikk som «lydvgg»
Dramatisér grammatikken
Gjennomgåing av tentamensbesvarelser
Hvilken dikter/litterær person er jeg?
- Norskkruss 4 - 1997, nynorsk
- Norskkruss 4 - 1997, bokmål
- Tentamen i norsk
- Greier du 40 riktige?
- Syng og skriv: Tøysevers og forfattersanger

NORSKNYTT OG NORSKKASSETTENE

gir variasjon og liv til norskundervisninga

KJEMPETILBUD PÅ LYDKASSETTER HØSTEN 1997!

Kassett	Tittel	Før:	Nå:
Norskfagkassett	1: «Syng og skriv» - m/oppgavehefte	100,-	50,-
Norskfagkassett	2: «Syng og skriv mer»	100,-	50,-
Norskfagkassett	3: «Synnøve Solbakken»	100,-	
Norskfagkassett	4: «Vi tipper norske ord»	100,-	50,-
Norskkassett	5: «Vi tipper grannespråk»	100,-	50,-
Norskkassett	6: «Grøss og gru»	100,-	50,-
Norskkassett	7: «Fortelling om slagbjørnen Rugg»	100,-	50,-
Norskkassett	8: «Vi tipper eventyr»	100,-	50,-
Norskkassett	9: «Syng og skriv på ny»	100,-	50,-
Norskkassett	10: «Alle har eit dikt inni seg»	100,-	50,-
Norskkassett 4, 5 og 8:	«Vi tipper.....»	300,-	75,-

(Oppgaver til stoffet som presenteres på kassettenes finnes i Norskfaget/Norsknytt - kassettenes er også presentert med oppgavestoff på Internett: <http://login.eunet.no/~bjarebe/norsknytt>)

NORSKFAGET/NORSKNYTT:

Årgang 1989:	«Norskfaget 1/89, 2/89 og 3/89»	200,-	
Årgang 1990:	«Norsknytt 1/90, 2/90 og 3/90»	200,-	50,-
Årgang 1991:	«Norsknytt 1/91, 2/91 og 3/91»	200,-	
Årgang 1992:	«Norsknytt 1/92, 2/92, 3/92 og 4/92»	200,-	50,-
Årgang 1993:	«Norsknytt 1/93, 2/93, 3/93 og 4/93»	300,-	
Årgang 1994:	«Norsknytt 1/94, 2/94, 3/94 og 4/94»	320,-	
Årgang 1995:	«Norsknytt 1/95, 2/95, 3/95 og 4/95»	335,-	
Årgang 1996:	«Norsknytt 1/96, 2/96, 3/96 og 4/96»	345,-	

NB! Porto/forsendelsesomkostninger kommer i tillegg.

Send bestilling til: **NORSKNYTT**
PB 303
7601 LEVANGER

E-mail: norsknytt@login.eunet.no

NORSKnytt

Utgiver: NORSKNYTT ANS

Utgiver til AV-sentralens medlemmer

NORSKNYTT ANS og AV-SENTRALEN

TEKNISK-PEDAGOGISK FELLESTJENESTE, STEINKJER

Redaksjon: NORSKNYTT, Postboks 399, 7801 NAMSOS, telefon og faks 74 27 42 96

Abonnement: NORSKNYTT, Postboks 303, 7601 LEVANGER, tlf. 926 82405 – 74 08 02 92

E-mail: norsknytt@login.eunet.no – Internett: <http://login.eunet.no/~bjarebe/norsknytt>

Redaktør: Jon Hildrum © Kopiering av stoff som er tilrettelagt for elever, er tillatt.

Abonnement (4 NR. PR. ÅR) KR. 360,- PR. ÅR.

NR 4 - 1997 (75)

NOVEMBER

23. ÅRGANG

Skrivehjelp

Å gi elevene skrivehjelp slik at de kan utvikle og forbedre sine skriveferdigheter er en sentral oppgave i norskundervisninga. I tradisjonell skriveopplæring begrenset hjelpen seg vanligvis til formelle emner som rettskriving, tegnsetting, avsnittsbruk og setningsoppbygging. En del norsklærere var svært nøye på at teksten skulle være et presist svar på overskrifta. Andre forlangte at en detaljert disposisjon skulle følge med når oppgaven ble innlevert til retting. En gammeldags stil var et individuelt arbeid, noen form for samhandling og hjelp underveis i skriveprosessen var ikke vanlig.

L97 krever at norsklærerne skal gi mer skrivehjelp enn det som sorterer under de punktene som er nevnt ovenfor. I dag vet vi mye mer om tekstsaking enn for bare ti år siden. Med M87 kom sjangerlæra for alvor inn i grunnskolen, L97 viderefører dette feltet.

Vi har erfart at responsgiving, slik det skulle gjennomføres i forbindelse med prosessorientert skriving, kan være vanskelig å praktisere. En del elever, først og fremst gutter i ungdomsskolen, har ikke utholdenhet eller vilje til å skrive teksten om igjen flere ganger. Responskjemaer for de mest sentrale sjangrene har vært prøvd og har fungert bra.

En er blitt klar over den store betydning mottakerbevisstheten har. Dersom skriveren har mottakeren i tankene, vil dette virke gunstig både på språk, innhold og disposisjon når teksten skapes. Oppfordringen om å tenke på mottakeren er lettfattelig og virkningsfull skrivehjelp. Mer om dette står på side 3.

Det er fastslått at lesing er gir kunnskaper og impulser som kommer skriveferdighetene til gode på alle nivåer. Flittige lesere blir gode skrivere. Tekststudier, også av elevtekster, anbefales sterkt i L97.

Det er nødvendig at elevene lærer et språk om språket. Uten et slikt verktøy er det umulig å utveksle synspunkter om skrivehåndverket.

I boka "Skriveundervisning" (Tano 1994) presenterer førsteamanuensis Anders Mehlum ved Trondheim lærerhøgskole flere didaktiske modeller i skriftspråkundervisningen. I tillegg til de emnene som er nevnt ovenfor, behandler Mehlum også emnehjelp, språkhjelp og grunnfølelshjelp. Som en rød tråd gjennom all omtale av skrivehjelp påpekes viktigheten av hyppig skrivetrening. "Øve, øve jevnt og trutt og tappert det er tingen."

I dette nummer av Norsknytt fins det mange skriveoppgaver som tar sikte på å gi elevene skriveutfordringer.

Kryssordvinnere – Norsknytt 3 – 1997

Nynorsk

Fred Simen Rofoss, 10D, Vennesla ungdomsskole, 4700 Vennesla
Stine Øgaard, 10A, Hommelvik ungdomsskole, 7550 Hommelvik
Erlend Straume, 9B, Dale ungdomsskole, 5280 Dalekvam
Øyvind Høgetveit, 10B, Danielsen ungdomsskole, 5018 Bergen

Bokmål

Nina Therese Christensen, 9B, Notodden ungdomsskole, 3670 Notodden
Marie T. Skjærvik, 9., Jøa skole, 7815 Jøa
Sara Høgestøl, 9A, Blokkhaugen skole, 5095 Ulset
Hanne Hole, 8B, Sørreisa sentralskole, 9310 Sørreisa

Takk for mange kryssordløsninger. Avkrysningen på nynorskkrysset viste at de fleste mente at vanskegraden var middels. Velkommen med nye kryssordløsninger.

Avgangsprøven 1997 med mange bilder og dikt

A-delen var i år satt sammen av to sakprosattekster (filmmeldinger om filmen «Kristin Lavransdatter») og et romanutdrag fra «Kransen». Oppgavene stiller krav både til innholdsoppfatning og evnen til å trekke egne slutninger på grunnlag av tekstene. Det er positivt at sakprosasjangrene også blir brukt i del A i et oppgavesett. Tidligere har diktene dominert denne delen av oppgavesettet.

Igangsetterne i del B består stort sett av bilder og dikt. Det samme gjelder også for igangsetterne i sidemålssettet. I mange av oppgavene får elevene selv velge hvilken sjanger de ønsker å bruke og lage overskrift selv.

Når de fleste oppgavene har en såpass åpen utforming, kan elevene skrive om nesten hva som helst. Dette er ikke noe nytt. Derfor har enkelte norsklærere oppmuntret elevene i avgangsklassene om å spesialisere seg på et par aktuelle emner. Hvis de kommer opp i norsk og får slike "åpne" oppgaver, er det enkelt å skrive om disse spesialemnene på prøvedagene. Tekstene som skrives må selvsagt tilpasses de oppgavene som gis. Det sier seg selv at kvaliteten på tekstene blir bedre med en slik form for "forberedelse".

I sensurveiledninga har det i flere år vært understreket at man tar sikte på å variere innholdet i oppgavesettene fra år til år.

“- skrive for mottakarar utanfor klasserommet”

Allerede på småskolesteget skal elevene “lære å uttrykkje seg på ulike måtar etter situasjon og formål.” Dette er i L97 satt opp som et av målene for dette steget. På mellomsteget skal elevene “oppleve at dei får tilbakemelding på det dei vil formidle.” (s. 121). Under punktet “Felles mål for faget” slås det fast at elevene skal lære “å gjere seg nytte av det høve til samhandling som morsmålet gir”.

Læreren må ikke bli den eneste mottakeren av stoff som elevene skriver og framfører. Læreren og elevene må finne varierte mottakere av produktene. Når elevene har en mottaker i tankene, legger de større engasjement og innlevelse i arbeidet, og kvaliteten på produktet blir bedre.

I skriving påvirker mottakerbevisstheten både sjangervalg og språk på en positiv måte. Når læreren og elevene skal gi skrivehjelp og respons, er styrking av mottakerbevissthet et sentralt punkt. En påminning om å huske hvem mottakeren er, er kanskje den enkleste og mest effektive form for respons som kan gis.

I dette brevet som Knut Hamsun skrev i 1915 til sønnen Tores 3-årsdag, er mottakerbevisstheten meget tydelig.

6/3 1915		
Brev til Tore fra Papa.	Og saa faar du Bananer av	Gummidukken, saa skal
<i>Kjære Tore!</i> Du er 3 Aar	Mama, og saa maa du være	du se hvor forundret han
idag og Papa ønsker dig til-	flink og ta Maltekstrakten	blir. Stakkars Arild er saa
lykke med Dagen! Og nu	saa blir du frisk Gut igjen.	liten endda han, men han
sender Papa dig en Vogn	Papa er svært glad i dig og	lærer snart at gaa nu. Jaja
som kjører naar Mama	sitter og tænker paa dig	adjø da, kjære Tore og hils
trækker den op. Det er en	hver Dag. Jeg skal prøve at	Lullen. Jeg tænker paa
svært fin Vogn og du kan	faa med Redskap til dig,	dere begge.
sætte en liten Dukke indi	men her er ingen Redskap	
Vognen og en liten Dukke	at faa før det blir Sommer	Dette Brev er til Tore fra
ovenpaa Vognen, saa faar	og Græs paa Marken. Nu	Papa.
Dukkerne sig en Kjøretur.	maa du gi lille Arild de to	
	Ranglene og den lille	

Mottakere av elevenes arbeider utenom læreren kan være veggtavler, classesider i lokalavis, klasseantologier som gis i gave til skolebiblioteket, utvekslinger av arbeider med vennskapsklasse, brev til offentlige etater og andre. Det skulle ikke by på vansker å finne flere muligheter f. eks. i lokalmiljøet.

Oppgaver:

- 1 Studer brevet fra Knut Hamsun til sønnen Tore. Hvordan ser du at mottakeren er et småbarn? Nevn eksempler.
- 2 Hva får vi gjennom dette brevet vite om Hamsunfamilien? Skriv noen faktaopplysninger.
- 3 Skriv den første tredelen av brevet om til moderne norsk språk.
- 4 Skriv to brev der mottakerpreget er svært tydelig. Velg mellom disse oppgavene:
a brev til bestemor/far, b brev til et småbarn, c brev til en jevnaldring, d valgfri oppgave.
- 5 Valgfri oppgave der mottakerpreget er tydelig. Velg selv sjanger og overskrift.

Pop og rock

Musikk kjenner ingen språkgrenser. Ungdom fra ulike deler av verden dyrker samme popmusikk og samme popstjerner. Verden rundt arrangeres store pop- og rockekonserter der artistene tar sterke virkemidler i bruk. Drønnende rytmer, lys og lyn i sprakende farger, osende røykskyer, utstuderte bevegelser og fargerike og særegne kostymer preger konsertene. Alt er iscenesatt for å begeistre og vinne et stort og ungdommelig publikum.

Mange av rocketekstene er velformulerte og vakre. Bob Dylan, protestsangens konge, skrev tekster som allerede er blitt eviggrønne (evergreens). Chuck Berry som regnes, som rockens første egentlige poet, har skrevet denne teksten:

Skoletid

Står opp om morran og går av sted
Ved tavla står frøken og er helt med
Nye fag hvert eneste år
Du jobber og sliter og håper du står
Skolen gjør deg til nervevrak
Du blir plaget av han på pulten bak

Chuck Berry

ETTERDIKTING

Morgenstemning

Våkner om morran, slapp som ei sild.
Slagverk i hue, pulsen er vill.
Beina er visne, vil ikke gå.
Sjuk og elendig, bussen får gå.

Mu.

Rocketekstene oppstod på 1950-tallet. Tekstene ble skrevet for å synges sammen med pop- eller rockemusikk. I siste halvdel av 1900-tallet har mange undersjangere av rockemusikken utviklet seg, for eksempel synth, afro, countryrock, pønk osv. Samtidig har de ytre virkemidlene som lyd og lys m.m. blitt mer og mer dominerende på konsertene. Fremdeles er tekstene viktige, selv om enkelte artister bruker nonsenstekster (tøysetekster), fordi de synes lyden av orda er viktigere enn hva orda betyr.

Her er et eksempel på en nonsenstekst:

Be bop a lu la

Be bop a lu la
she's my baby
be bop a lu la
I don't mean maybe
be bop a lu la
she's my baby
be bop a lu la
I don't mean maybe
be bop a lu la
she's my baby love
my baby love
my baby love

Vincent/Davis

Oppgaver til pop og rock

- 1 Les innledningen på forrige side. Er dere enige i den skildringen av pop- og rockekonsertene som står der? Skriv om det.
- 2 Hvorfor tas det så sterke virkemidler i bruk nå det gjelder lyd og lys på rockekonsertene. Drøft saken og formuler et svar.
- 3a Hva slags musikk setter dere i klassen mest pris på? Er det noen forskjell på «musikksmaken» hos jenter og gutter? Foreta gjerne en rundspørring og utarbeid svar.
- b Hva mener voksne mennesker om pop og rockemusikk. Gjennomfør en enket (rundspørring).
- 4a Sett opp ei liste over grupper og artister som dere liker.
- b Skriv hva som særpreger noen av gruppene og artistene.
- c Hvilke av gruppene og artistene som står som svar på oppgavene a, er mest populære akkurat nå?
- 5a I popkulturen støter vi ofte på engelske ord og uttrykk. Hvorfor dominerer engelsk denne kulturen, tror dere?
- b Sett opp ei liste over engelske popord. Skriv forklaring på norsk bak hvert av ordene.
- 6a Hva er det som gjør en popartist populær? Bruk tre minutter til å skrive ned punkter.
- b Etterpå samles dere i grupper for å lage ei felles liste med momenter. Drøft innholdet på lista.
- c Bli enig om en prioritering av de punktene som dere mener er de viktigste på felleslista.
- 7 Framfør tekstene på siden foran som talekor eller rap. Drøft hvordan framføringen kan bli mest mulig variert.
- 8 Hva handler pop- og rocketekster om? Tenk på de tekstene dere har hørt. Sett opp ei liste.
- 9a Skriv noen pop- og rocketekster. Dere kan gjerne bruke svarene på oppgave 8 som ideliste. Velg om dere vil skrive tekster til kjente melodier eller om dere vil utforme tekstene i ubunden form.
- b Framfør tekstene i klassen.
- c Tekstene samles i klassens pop- og rockebok. Lag tegninger til tekstene, og lim inn bilder og utklipp som passer til innholdet.
- 10 Bruk noen ord fra «SKOLETID», «BE BOP A LU LA» eller en annen rocketekst og skriv etterdiktninger. Skriv gjerne tekstene i ubunden form.

Drama – en sentral aktivitet

«Elevane må få – nytte dramaaktiviteter for å oppleve, innsjå og formidle.» L97

Dramatisering er en populær aktivitet i skolen. Elevene liker å agere, de liker å framstille «nye» personer, og de setter stor pris på å maskere seg og kle seg ut. Det er alltid lettvisint å finne takknemlige mottakere til spillene som blir innøvd. Arbeid med drama gir elevene mange positive opplevelser og impulser. Derfor er det synd at drama ikke blir mer brukt i skolen.

Mange lærere er usikre på hvordan de kan innpasse drama i undervisningen og vegrer seg derfor for å ta denne aktiviteten i bruk. Ofte hører vi også lærere sier at arbeid med drama er så tidkrevende. Aktiviteten «stjeler» uforholdsmessig mye tid fra fagene.

Dersom vi konsentrerer oss om kortformene innenfor drama, er ikke drama tidkrevende. Dessuten er det et faktum at emner som elevene lever seg inn i gjennom dramaspill, fester seg utrolig godt, for nå er stoffet blitt personlig for elevene. Læring gjennom drama er en effektiv form for læring.

Kortformer i drama

Utgangspunkt for enkle og korte dramatiseringer kan for eksempel være et bilde, en replikk, en dialog, en vits, en tegneserie, en hverdagssituasjon, en episode fra aviser, lærebøker eller skjønnlitteratur. Dramasituasjonene kan så framstilles på mange forskjellige måter, for eksempel som rollespill, pantomime, tablåer, sketsjer, veksellesing av dikt og andre korte tekster. La elevene komme med forslag. Ofte er de dyktige til å finne gode løsninger på framstillingsmåter, scene-arrangementer og andre problemer som dukker opp. Medansvar stimulerer ideskapingen og øker motivasjonen og spilletleden.

Dramatisering av eventyr og sagn

Dramatisering av folke-eventyr er velkjent i skolen. Replikkrik-dommen gjør denne sjangeren godt egnet for dramatisering. Verdifullt ville det være om skolene utvidet dette feltet til også å omfatte dramatisering av lokale sagn og historier. Mye godt stoff venter på bearbeiding for scenen.

I alle former for dramatisering i skolen er det nødvendig å begrense stoffet. Dersom en vil dramatisere en større tekst, er det hensiktsmessig med arbeidsfordeling i klassen. Et eventyr kan for eksempel deles mellom flere skuespillerlag. Da aktiviserer vi flere samtidig som innøvingstiden kan nedkortes. Eventyret «Dumme menn og troll til kjerringer» kan for eksempel deles på fire lag slik:

1. scene: Samtalen mellom kjerringene.
2. scene: Heime hos «død» mann.
3. scene: Heime hos «dress»-mannen.
4. scene: Begravelsen. Her kan handlingen formidles av en reporter som forteller, skildrer og ber folk i følget om uttalelser.

En forteller kan binde scenene sammen med få ord.

Lag sketsjene selv

Ved foreldremøter, klassefester og lignende har elevene glede av å framføre humoristiske sketsjer. Det har vært vanskelig å skaffe gode sketsjer til dette formålet.

Med litt rettledning greier elevene selv å dramatisere vitser. De setter også sammen vitser av beslektet innhold til litt lengre sketsjer. Eksempel på en slik sketsj fins på side 8.

Slike «hjemmelagede» sketsjer kan tilpasses skuespillerne og de lokale forhold ellers. Derfor egner disse sketsjene seg vel så godt til formålet som «kjøpsketsjene».

Kulisser og kostymer

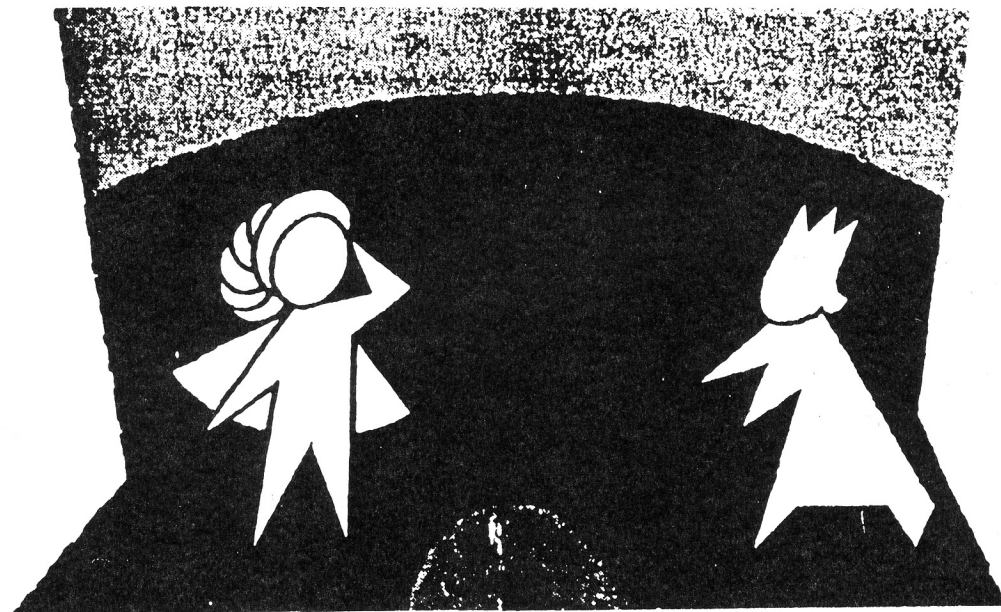
Elevene må få delta i arbeidet med kulisser og kostymer. På den måten får de kjennskap til de ulike virkemidlene teatret benytter seg av. Skolen kan søke hjelp hos teateramatører i lokalsamfunnet eller utnytte den bistand som et eventuelt teaterverksted på fylkesplan kan gi. Dette gjelder hjelp til instruksjon, rigging av scene og arbeidet med kostymer og lys, sminking m.m. Kulturkontoret i kommunen kan fungere som kontaktfordidler her.

Generelt må det anbefales å bruke små, antydende settstykker som illusjonsskapende kulisser. Her kan farger og lys brukes på en virkningsfull og enkel måte. Dette er mye bedre enn tunge, naturtro kulisser som det forøvrig er meget tidkrevende å lage. Det samme gjelder kostymene. Fargerike stoffbiter kan med litt fantasi settes sammen til livfulle, antydende kostymer. Selv om vi tilstreber det enkle, må vi ikke frata de unge skuespillerne gleden ved å kle seg ut og maskere seg. Men vi må ikke gjøre alt så tydelig og naturtro. Publikum må også få sjansen til å bruke sin fantasi når de skal oppleve forestillingen.

NOEN OPPSUMMERENDE PUNKTER OM DRAMATISERING

- * Spill helst korte "skuespill".
- * La flest mulig medvirke på scenen. Del hovedrollene. Putt inn småroller for elever med spesielle ferdigheter, f.eks. herming av dyr og mennesker, plystring m.m.
- * Konsentrer øvingene over en kort tidsperiode - ellers kan motivasjonen lett forsvinne.
- * Bruk effektfullt, men enkelt utstyr. Husk at musikk og lyd kan understreke handlingen og forsterke stemningen.
- * Det må herske god disiplin under øving og framføring, men kreativ uro må tales. Ved stikkordet "FRYS" stopper alle.
- * Utnytt ressurspersoner i lokalmiljøet.
- * Framfør skuespillet flittig, både i skolen og lokalmiljøet. Det fører til øket interesse for teater.
- * Driv PR for teaterarbeidet, ingen tjener på beskjedenhet her.

HUSK: Å spille teater er en lek som skal skape glede!

Verdens flotteste ekko

Et spill for klassen. Fem medvirkende. Her er de kalt Nils, Mona, Gunn, Gro og Arne.

Nils, Mona og Gunn kommer ut på scenen med et stort skilt. De setter skiltet fra seg slik at publikum ser teksten: Hør verdens flotteste ekko. Pris kroner 100.

Nils: Det er ingen kunst å tjene seg rik når en bare er smart.

Mona: Ja, vi kommer til å bli søkkrike.

Gunn: Men hva er det vi skal gjøre da?

Nils: Jo, vi setter opp skiltet her. Det går jo mange turister forbi her. Så får de prøve ekkoet mot å betale 100 kroner for hver gang.

Mona: Vi blir søkkrike, altså.

Gunn (roper): Hallo. (lytter) Men det er jo ikke tegn til noe ekko.

Nils: Nei, for det er du som skal være ekko.

Gunn: Jeg?

Nils: Hysj, der kommer det noen turister. Gunn, løp bak steinen der og gjenta det de roper. Skynd deg nå. (Gunn løper av sted)

(Gro og Arne kommer gående.)

Gro: Her var det jammen pent. Sannelig er det en fin natur i dette landet.

Arne: Ja, visste du ikke det?

Nils (roper): Hei, kom hitover, her kan dere få oppleve noe fantastisk. Her fins verdens flotteste ekko. Det koster bare 100 kroner å få høre det.

Gro: Ja, det må vi sannelig prøve.

Nils: 100 kroner, takk.

(Gro betaler)

Mona (for seg selv): Vi blir søkkrike, altså.

Gro (roper): Hallo.

Ekko: Hallo.

Arne: Det var flott. Det må jeg få prøve også.

Nils: 100 kroner, takk.

Arne (betaler og roper så): Ohoi.

Ekko: Ohoi!

Gro: Nå er det min tur igjen.

Nils: 100 kroner, takk.

(Gro betaler)

Mona (for seg selv): Hvor skal dette ende, vi blir millionærer!

Gro (roper): Vil du ha tusen kroner?

Ekko: JA, TUSEN TAKK.

Hørespill med tilbakeblikk på vår tid

I det vesle hørespillet nedenfor er handlinga lagt 40 - 50 år fram i tida. Emnet er moter. Skriv et hørespill der personer i 2050 ser tilbake på et emne i vår tid. Det kan handle om skole, biler og andre samferdselsmidler, politikk, forurensing, krig, fjernsyn eller et annet emne som du synes det er interessant å skrive om. Du kan også dikte videre på dette hørespillet. Spill hørespillene inn på kassett, og send dem for klassen.

MOTER - HVA VAR DET?

Medvirkende: Ei jente, Anne, en gutt, Lars, bestefar Rudolf.

- Lars: -Anne, se her har jeg funnet noe merkelig. Det er visst et fotoalbum. Se på disse primitive bildene. Helt flate, uten farger, uten dybde og helt uten lukt.
- Anne: Ja, ta en titt på de to typene på dette bildet. Er det to gutter eller -?
- Lars: Hei bestefar. Hvem er disse to småle figurene? Hører du bestefar?
- Bestefar: Hva sier du? Ja, la meg se. Jo så sannelig. Det var artig å se igjen dette bildet. Det er da bestemor og meg. Ser dere ikke det da? Vi har da ikke forandret oss noe særlig på disse åra, i alle fall ikke jeg. He,he (ler litt)!
- Anne: (litt ertende) Nei, det er bare krøllene som er blitt borte, ser jeg. Men hvem var det som tvang deg til å gå med alt dette stygge håret på hodet og med den uappetittlige og fæle hårtjafsen under nesen?
- Bestefar: -Stygge håret, sier du. Nei, brems litt nå. Håret var min store stolthet, det. Det var flotteste mote i 1990-åra. Dere kan tro bestemor beundret de lyse, lange krøllene mine som hang så flott helt ned på skuldrene. Det var topp mote det.
- Lars: Mote? Hva er det?
- Bestefar: Vet du ikke det? Mote var noe alle syntes de måtte rette seg etter. Filmstjerner, popidoler, idrettsfolk og andre som vi gjerne ville ligne, hadde frisyre og klær som lignet på disse. Det var noen mote-skapere i Paris og andre hovedsteder som pønsket ut disse motene.
- Lars: Hører du det, Anne? Noen gærninger i Paris fant på at det var pent med langt hår og stygge, upraktiske klesplagg. Så måtte bestemor og bestefar langt opp i det kalde Norge rette seg etter det. Helt sprøtt!
- Anne: Snakker om tull! Var alle unge her i nord så viljeløse og uselvstendige som dere to?

Åtte sentrale punkter for den som vil bli en bedre skriver

1 Vil du bli en god skriver, må du skrive mye

Samme regel gjelder her som for alle andre ferdigheter: Øve, øve, jevnt og trutt og tappert, det er tingen! Den som vil bli en god skriver, må skrive mye, helst hver dag.

2 Tro på egen skriveevne

Alt for mange hemmes av "jeg kan ikke skrive" holdningen. Kanskje har de gammeldagse stilrettingsmetodene noe av skylda for skrivevegningen. Lærerne må i stor grad lete etter og framheve de positive sider ved skriveproduktet. Husk: Det fins alltid roser blant tistlene.

3 Begynn der du har lyst

Skriv ned det du først kommer på. Strø innfallene ned på papiret. Etterpå kan du sette sammen de forskjellige tekstdelene til en helhet som består av innledning, hoveddel og avslutning, dersom det høver. De fleste tekster er "lappetepper".

4 Si det uten å si det direkte

En god skjønnlitterær forfatter antyder, han gir opplysningene indirekte. Teksten skal blunke til leseren og si: "Jeg inneholder mer enn du ser første gang du møter meg!"

På den måten skaper forfatteren spenning og forventning hos leseren. I en god skjønnlitterær tekst kan det som ikke blir sagt rett ut, være det viktigste. Når leseren selv dikter sine livserfaringer inn i teksten, føler vedkommende at han har hatt stor leseglede. Mer enn halvparten av leseropplevelsene som leseren får når han leser en skjønnlitterær tekst, kan stamme fra leserens egen fantasi.

Husk: Den sikreste måten å kjede en leser på, er å fortelle alt rett fram.

5 Gi personene dine særpreg

Dersom leserne skal huske personene i tekstene dine, må du gi personene særpreg. Det kan være noe spesielt med utseende, de kan bevege seg på en særegen måte, de bærer karakteristiske klær eller smykker, de kan ha spesielle fakter og et særegent vis å ordlegge seg på. Folk som skriver studerer ofte mennesker grundig. Så "låner" de trekk fra disse levende modellene når de bygger opp personene sine. Vær nysgjerrig på dine omgivelser og dine medmennesker. I mange litterære verk kan vi kjenne igjen personer fra dikterens samtid.

6 Bruk alle sansene

Skriv ikke bare ned det du ser, men få også med det du smaker, hører, lukter, føler og tenker. En tekst som formidler varierte sanseinntrykk, får et engasjerende og personlig preg og skiller seg positivt ut fra frasefylte og overfladisk refererende tekster.

7 Varier ordbruken, ta i bruk språklige virkemidler

Unngå gjentak av de mest vanlige ord. Bruk gjerne synonymordbok. Språklige virkemidler som kontraster, gjentakelser, språklige bilder, besjeling osv, gir liv og variasjon i tekstene dine.

8 Stryk "tomme" ord og setninger

Stryk ord og setninger som ikke sier noe nytt. Mange forfattere skjærer bort mer enn halvparten av stoff under den siste finpussen.

Til punkt 4: Si det uten å si det direkte

- ✓ «Hver morgen sprang Maren rundt i huset og lette etter nøkkelen til sykkellåsen.»
- ✓ «Alltid fløt det tomme dropsposer, tyggegummi- og sjokoladepapir rundt stolen der Anton satt.»
- ✓ «Anders ble plutselig rød i ansiktet, blodårene i tinningen trengte seg fram, og små svetteperler glinset på overleppa og i panna.»

Les utsagna i ramma. Her får vi vite ganske mye om Maren, Anton og Anders. Teksten gir oss noen opplysninger, men dikteren lar oss selv få trekke våre slutninger. Han vekker nysgjerrigheten vår, inviterer oss til å bruke fantasien og være meddiktere.

Dette gir oss langt større leseglede enn om dikteren hadde sagt alt beint fram. Vi skal ikke si alt når vi skriver, da snyter vi leseren for meddiktergleden.

- 1 Hva er typiske personlighetstrekk ved hver av personene som vi møter i ramma ovenfor?
- 2 Lag selv korte utsagn der du indirekte forteller at
 - a) Per er snakkesalig, b) Inger har høydeskrekk,
 - c) Lars er sparsommelig, d) Valgfri oppgave.
- 2 Velg et av utsagna i ramma. Skriv en tekst der du fletter inn utsagnet. Velg sjanger sjøl.

Til punkt 5: Gi personene dine særtrekk

For at leseren skal bli godt kjent med de personene som du skriver om, er det lurt å gi dem særtrekk. Da ser leseren personene tydeligere på sin indre fjernsynsskjerm og husker dem bedre. Slik skildrer en ungdomsskole-elev en av sine personer:

«Han hadde et stort, gapende mellomrom mellom fortennene. Denne karen kan bli verdensmester i langspytting, tenkte Lars. Men han sa det ikke. Lars hadde lært seg folkeskikk nå.»

- 1 Skriv fire korte person-særtrekktekster.
Les tekstene for hverandre og samtale om dem.
- 2 Skriv noen særtrekk ved kjente personer, for eksempel personer som du kjenner fra fjernsynsskjermen. Les tekstene for hverandre og gjett hvilke personer som skjuler seg bak særtrekktekstene.
- 3 Velg ut en av særtrekktekstene dine, og flett den inn i en lengre tekst. Velg selv sjangrer, og lag ei høvelig overskrift.

Til punkt 8: Stryk «tomme» ord og setninger, finpuss

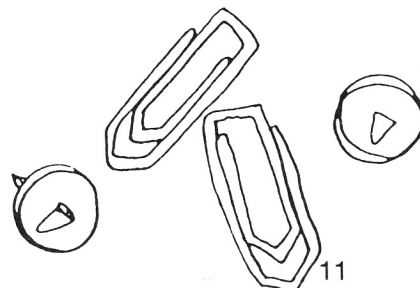
Hva syns du om teksten i ramma nedenfor? Styrk og gjør omarbeidinger slik at teksten får et mer variert språk og blir mer presis. Greier du å gjengi innholdet i teksten med bare 13 ord? Forslag til løsning fins på side 33.

Det var en kald morgen. Det var i oktober. Klokka var sju om morgenen. Det var til sammen fire jenter. De skulle på hyttetur til Svartvatnet. De startet presis klokka sju.

Når du under den siste finpussen av en tekst skal luke bort ortografiske feil, lønner det seg å lese teksten bakfra. Da ser du skrivemåten på hvert enkelt ord bedre, for du blir ikke opptatt av innholdet.

Sammenfatning

Hvilke(t) av de åtte punktene syns du er de (det) mest aktuelle for deg?
Begrunn svaret ditt.

Skriv sakprosa

Sakprosa er sanne, ikke oppdiktede tekster, som vi bruker når vi skal informere om noe eller påvirke noen. Framstillingsmåten er saklig og oftest objektiv. Vi kan bruke ulike typer språk når vi skriver sakprosa. Eksempler på sakprosajangrer er artikler, intervju, referat, rapport, oppskrifter og bruksanvisninger.

- 1 I avisene finner vi ukeprogram for fjernsynet. Ta for deg ukeprogrammet, og skriv om de sendingene du ønsker å se i løpet av uka. Grunngi valgene dine. Overskrift: Dette ønsker jeg å se i fjernsynet denne uka.
- 2 Tenk deg at du er medarbeider i ungdomsbladet «Vi unge». Du får i oppdrag å skrive en artikkel i bladets ukentlige spalte «Ukens yrke». Du får selv velge hvilket yrke du vil skrive om. (Du kan gjerne flette et intervju med en yrkesutøver inn i artikkelen.) Lag selv overskriften til artikkelen.
- 3 Du er mor/far til en ungdom på din alder. Grei ut om denne ungdommen og om hvordan du oppdrar henne/ham. Overskrift: Slik skal en tenåring oppdras.
- 4 Lag et intervju med en eldre person om hennes/hans skolegang. Spør om hvilke fag de hadde, om bøker og hjelpemidler, om disiplin m.m. Lag overskrift selv.
- 5 Klassen din har bestemt seg for å lage ei «medlemsbok» der alle i klassen skriver en presentasjonsartikkel om seg sjøl. Skriv din sjølbibliografi til denne boka.
- 6 Slik vil det se ut her om ti år. Tenk deg ti år fram i tida. Du tar en tur gjennom et område på heimstedet ditt. Velg selv ut et område. Grei ut om hva du ser.
- 7 Slik lager jeg og serverer favorittretten min. Skriv om råstoffene du vil bruke og om tillagingen av retten. Grei ut om festbordet du vil dekke og om hvordan retten skal serveres.
- 8 Klassen din skal være vertskap for en klasse fra vennskapskommunen i Danmark. Sett opp et program for de tre dagene besøket skal vare. Gi gjerne utfyllende forklaringer til noen av programpostene du setter opp.
- 9 Slik ville jeg kle meg til fest dersom jeg kunne kjøpe inn klær og utstyr uten tanke på hva det kostet. Beskriv hvordan du ser ut når du har fått på deg all feststasen.
- 10 En av dine brevvenner har fått et kjæledyr. Denne personen ber deg om råd når det gjelder oppdragelse og stell av kjæledyret. Skriv et brev der du gir vedkommende råd og opplysninger om dyrestell.
- 11 Du besøker et sted der du får god kontakt med ungdommene og ungdomsmiljøet. Noe av det ungdommene driver med her, kan vi sannelig gjøre heime også, tenker du. Skriv et brev til en kamerat heime og fortell om ungdomsaktiviteten på det stedet du gjester.

Ord som høyrer saman

Nynorsk

A Ord frå dagleglivet

Orda nedanfor høyrer heime i seks ulike emneområde.

1. Plukk ut dei orda som høyrer saman, og set dei opp i seks grupper. Kvar gruppe skal innehalde fem ord.

2. Lag til slutt ei overskrift over kvar av dei seks ordgruppene.

skrujern	knipetong	tallerken	skei	hammar
bukse	slips	sag	fil	gaffel
asjett	gulrot	jakke	genser	seng
poteter	stol	divan	bord	raudbetar
sofa	vekeblad	kålrot	blomkål	avis
bok	kopp	brosjyre	hefte	skjorte

Skriv overskriftene i desse rubrikkane

1.						
2.						
3.						
4.						
5.						

B Framandord

Løys denne oppgåva på same måten som oppgave A:

karbonade	kupé	kotelett	intervju	sjekk
perrong	diskonto	kontantar	kvittering	lokomotiv
valuta	omelett	lektor	pizza	grateng
komponist	annonse	redaktør	konduktør	pensum
reportasje	solist	dirigent	symfoni	journalist
adjunkt	pedagog	billett	eksamen	andante

C Nasjonsord

Skriv av teksten, og fyll ut dei opne linjene.

(Legg merke til at det berre er nasjonsnamnet som blir skrive med stor bokstav.)

- Ein nordmann er frå Noreg og er norsk statsborgar.
- » » » Sverige » » »
- » italiengar » » » » »
- » » » » » polsk »
- » » » Spania » » »
- » » » India » » »

Finn sjølv seks nasjonsnamn, og skriv setningar slik som i oppgåva ovanfor.

D Ordtak hulter til bulter

Orda i setningane under er komne i feil rekkefølgje. Set orda i rett rekkefølgje slik at du får fem ordtak.

1. dagen før ned ingen sola kjenner går
2. stort tue velte lita kan lass
3. medan ein jernet smi varmt må er
4. dess søl fleire meir dess kokkar
5. små mange gjer å bekker stor ei

Forklar kva du trur det er meint med dei fem ordtake.

E Idrettsord

Kva for fire ulike idrettsgreiner tenkjer du på når du ser desse orda?

- a) bøylehest, svingstong, skranke
- b) corner, gult kort, offside
- c) spore, stigbøylar, sal
- d) utriggar, åre, cox

Lag sjølv liknande oppgåver som klassekameratane kan prøve seg på.

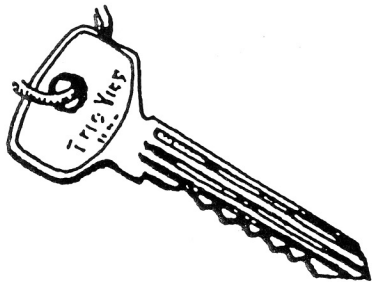

Snakkebobler fylles med tekst 1

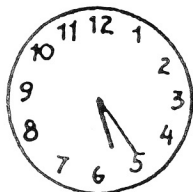
Skriv replikker – minst 30 ord.

Hva vil du si i disse situasjonene? Fyll ut snakkeboblene.

Framfør replikkene

- a) Du treffer en klassekamerat som nettopp har mistet nøklene sine. Han/hun er fortvilet og ber deg om hjelp. Hva svarer du?

- b) Du har avtalt å møte en venn/venninne i byen kl 17.00. Nå kommer du alt for seint. På lang avstand ser du at han/hun er sur. Du må unnskyld deg. Hva sier du?

- c) Du synes at milkshaken du har kjøpt, smaker rart. Hva sier du når du går tilbake til gatekjøkkenet for å klage?

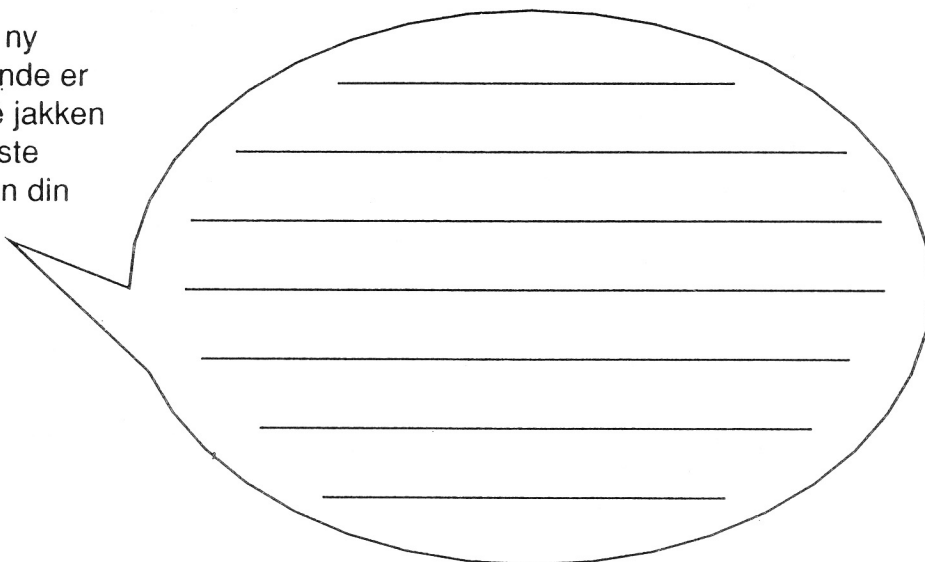
Snakkebobler fylles med tekst 2

Skriv replikker – minst 30 ord.

Hva vil du si i disse situasjonene? Fyll ut snakkeboblene.

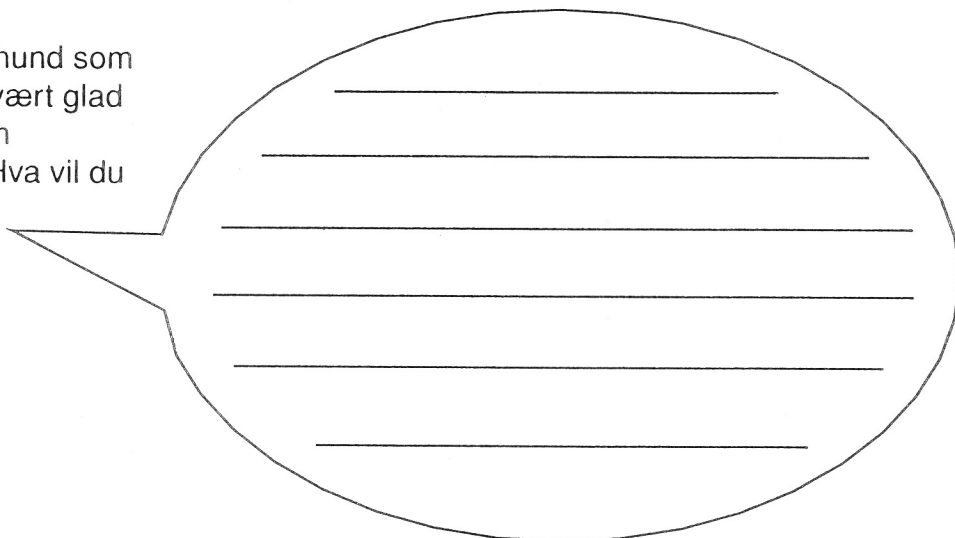
Framfør replikkene

- d) En kamerat har fått ei ny jakke som vedkommende er stolt av. Du synes ikke jakken er fin. Hva vil du si første gang du ser kameraten din bruker denne jakka?

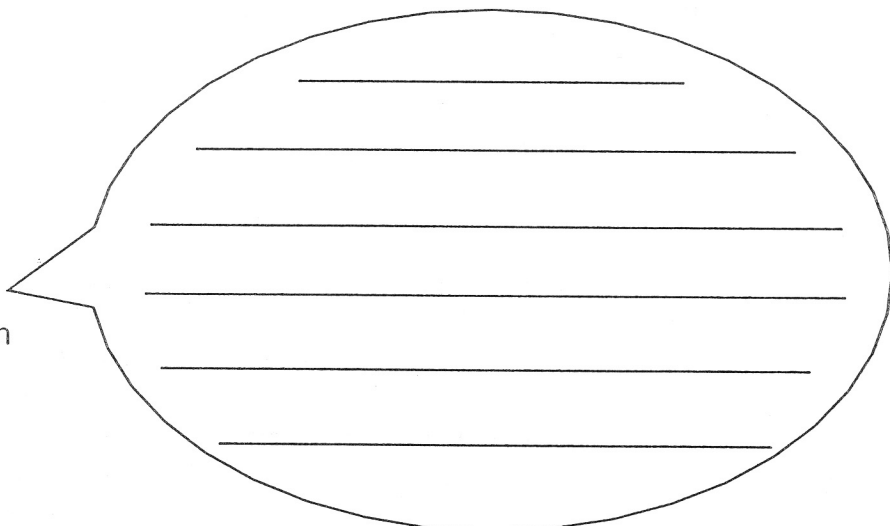
A large speech bubble with a tail pointing towards the text on the left. Inside the bubble are eight horizontal lines for writing.

- e) Vennen din eier en hund som vedkommende er svært glad i. En dag blir hunden overkjørt og drept. Hva vil du si til vennen din?

A large speech bubble with a tail pointing towards the text on the left. Inside the bubble are eight horizontal lines for writing.

- f) Du ser at kameraten din stjeler en kalkulator på en butikk. Hva vil du si til kameraten din?

A large speech bubble with a tail pointing towards the text on the left. Inside the bubble are eight horizontal lines for writing.

Norsknyttets midtsider

Samtaleark om fagstoff

Vi snakker om norsk

Emne: Glimt fra norsk litteraturhistorie
fram til ca. 1900

1 En kjent islandsk dikter (1179-1241), skrev ei stor bok, "Heimskringla", om de gamle norsk kongene. Hva het denne dikteren? _____

2 I "Heimskringla" kan vi blant annet lese om en kjent norsk konge som falt i et slag 29. juli 1030. Hva het denne kongen? _____

3 Hvor i Norge stod dette slaget 29. juli 1030? _____

4 Forfatteren av "Heimskringla" skrev også boka "Den eldre Edda". Her forteller han om de gamle norrøne gudene. Hva het den øverste guden? (Han hadde bare ett øye og har gitt navn til en ukedag) _____

5 Den enøyde guden eide Hugin, Munin og Sleipner. Hvem var disse tre? _____

6 Skriv navn på flere norrøne guder. _____

7 Folkediktinga er anonym dikting, for ingen kjenner forfatterne. Til folkediktinga hører sjangrer som sagn og ordtak. Skriv ned flere folkediktingssjangrer. _____

8 Folkediktinga handler ofte om overnaturlige vesner og dyr. Skriv navn på noen personer og dyr som vi møter i eventyr og folkeviser. _____

9 Skriv ned noen typiske sjangerkjennetegn for folkeeventyr _____

10 To personer som levde på 1800-tallet, samlet og skrev ned norske folkeeventyr. Skriv navna på disse to personene. _____

11 Sognepresten på Alstahaug sist på 1600-tallet skrev blant annet "Nordlands Trompet" Hva het denne dikterpresten? _____

12 Han var født i Bergen i 1684, bodde som voksen i Danmark, skrev mange komedier, bl.a. "Jeppe på Berget". Hva het denne dikteren? _____

13 Skriv ned titler på tekster av Henrik Wergeland (1808-1845). _____

14 Hvilken stor politisk hending skjedde i Norge i 1814? _____

15 Hva betydde den politiske hendinga i 1814 for åndslivet i Norge? _____

16 Hva forbinder du med disse navna. Skriv et stikkord eller flere ved hvert navn.

a) Jørgen Moe _____	b) Johan S. Welhaven _____
c) Camilla Collett _____	d) M. B. Landstad _____
e) L. M. Lindemann _____	f) Ole Bull _____

17 "Nynorskens far" (1813-1896), skrev "Mellom bakkar og berg" og andre sanger. Hva het denne personen? _____

18 Nevn titler på tekster av "nynorskens far". _____

19 Aasmund Olavsson Vinje (1818-1870) skrev sangen om Blåmann. Nevn andre tekster av Vinje. _____

20 Han (1832- 1910) har diktet nasjonalsangen vår, skrev bondefortellinger og mange skuespill. Hva het denne dikteren? _____

21 "Peer Gynt" er det best kjente skuespillet han (1828-1906) skrev. Han er en av verdens mest kjente dramatikere. Hva het han? _____

22 Denne dikteren (1849-1906) skrev mye om sjøbyen Stavanger, om skipper Worse og flere. Hva het dikteren? _____

23 "Familien på Gilje" er den mest kjente romanen han (1833-1908) skrev. Han ga ut to eventyrsamlinger, "Troll". Hva het dikteren? _____

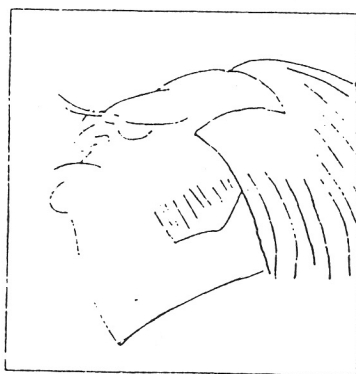
24 "Hellemysrfsolket" er hovedverket hennes (1846-1905). Hun bodde storparten av sitt voksne liv i Danmark. Det er nå laget skuespill av romanverket "Hellemysrfsolket". Hva het forfatteren? _____

25 Han (1851-1924) kom fra Jæren og diktet i mange sjangrer. Diktringen "Haugtussa", romanen "Bondestudentar" og skuespiller "Læraren" er noen av titlene. Hva het forfatteren? _____

26 Hvilke forfattere forbinder du med disse titlene:

a Terje Vigen _____	b Synnøve Solbakken _____
c Nisser og dverge _____	d Erasmus Montanus _____
e Et dukkhjem _____	f Amtmandens Døtre _____

27 Skriv forfatternavn under hver av disse tegningene.

A _____ B _____

C _____

Kjente tekster i fremmede sjangerdrakter

“Elevane skal kunne uttrykke seg i ulike sjangrar -” L97 s. 124

Ved hjelp av sjangrene orienterer vi oss i litteraturen. Sjangrene er språket om litteratur - akkurat som grammatikken er språket om språket.

Hver sjanger har sin egenart, sine spilleregler. I det ligger både en styrke og en begrensning. Når vi får i oppgave å skrive i en betemt sjanger, har vi samtidig fått beskjed om måten stoffet skal presenteres på. Tenk f. eks. på de sjangerkrav som stilles til et eventyr, et formelt brev, en vits osv.

Vi får god kjennskap til sjangrenes egenart ved å lese litteratur. Enda nærere kjennskap får vi til sjangrene når vi skriver og må følge sjangerspillereglene. Men når vi prøver å overføre en tekst fra en sjanger til en annen (sjangertransponering), kommer de typiske sjangertrekkene spesielt godt fram.

Nedenfor ser du noen tekster der innholdet står i fremmed sjangerdrakt.

Hvilke kjente tekster skjuler seg bak hver av disse notisene?

Hva skjer med tekstene når stoffet blir overført fra en sjanger til en annen?

Snakk om det i klassen.

1 Hønsetjuven fikk svi

En ung mann bosatt på Haugen var nylig utsatt for et betydelig tap da han lot hønene sine løpe fritt i naturen. Reven dukket opp og drepte ei høne. Men mannen var ikke rådvill. Han kastet en stein etter reven og drepte hønsetjuven på flekken. Nå får mannen ha hønene sine i fred for denne tjuven i alle fall.

2 Skulle kjøpe grønnsåpe, men forsvant

En bonde som skulle til byen for å kjøpe grønnsåpe til kona si, etterlyses. Han ble sist sett hos Jakob skomaker der han drakk store mengder brennevin. Mulige opplysninger bedes gitt til kona Nille.

3 Fødselsdagsbarnet sovnet under festen

(utdrag)

Svært mange av dyra i skogen var samlet til dette fødselsdagslaget. Blant talerne var den store elgen. Det ble servert mye god mat, og da det led utpå kvelden sovnet fødselsdagsbarnet like godt. Men festen fortsatte likevel.

4 Bruden røvet fra bryllupet

Under bryllupet på Hægstad hendte noe helt uvanlig. Bruden stengte seg inne på stabburet. Et ung mann fra bygda, kjent som en stor løgnhals, brøt seg inn på stabburet, kastet brura over skulderen og løp til skogs med henne. Store mannskapsstyrker leter nå etter de forsvunne.

Slik gjør jeg det:

Små drypp fra lærer til lærer

Sannsynlighetsberegning med alfabetet – finn fort fram i ordlista

Mange elever lar være å bruke ordlista. – Det tar alt for mye tid å finne fram, sier de. Så tar de en sjanse, de tipper. Her kommer de fort inn i en vond sirkel, dess mindre øving de får med å bruke ordlista, dess mer brysomt blir det etter hvert å finne fram.

Her er et lite knep som kan sette fart i arbeidet med å finne et ord: Merk deg i hvilken halvdel av alfabetet ordet står. Slår du opp midt i ei ordliste, havner du oftest på bokstaven I. (Bare prøv!) Slår du opp langt ute i ordlista, treffer du sannsynligvis bokstaven S. Ca. 14 prosent av orda i ordlista begynner med bokstaven S, som er den hyppigste brukte begynnelsesbokstaven i ordlista. Mer enn en åttedel av ordlista består av S-ord. De sju neste i rekkefølgen har fra ca. 7 ned til ca 5 prosent: K-F-B-T-H-A-M. (I de tynne ordlistene kan en klippe inn et alfabetregister. Det blir vanskeligere dess større ordbøkene er.) Enklest er det å bruke ordlista flittig og bli dus med den.

Musikk som «lydvegg» mellom grupper i klasserommet

Når en har konkurranser e.l. mellom grupper i klassen, kan det by på vansker for gruppe-medlemmene å diskutere seg imellom uten at nabogruppene lytter. Dersom en i slike situasjoner spiller musikk, motvirker det lytting. Musikken fungerer som lydvegg.

Dramatisér grammatikken

Dramatisering har stor innlæringsseffekt. Stoff som elevene har dramatisert, festner seg godt i minnet. Dessuten virker dramaaktiviteten vanligvis oppkvikkende og motiverende på elevene. Så hvorfor ikke prøve denne arbeidsformen også på emner der en variasjon i arbeidsformen sikkert kan være spesielt kjærkommen, for eksempel i grammatikk?

Det går an å dramatisere verb i infinitiv (å hoppe, å danse, å smile, å klappe), adjektiv (glad, sur) og adverb (fort, sakte) og enkelte elever kan ved forskjellige kroppsstillinger framstille forskjellige substantiver, for eksempel dyr.

Hvilken dikter/litterær person er jeg?

Spørrekonkurranser om litterære emner kan arrangeres i klassen. En form kan være at en elev er en kjent dikter eller en person fra et litterært verk. Han gir noen opplysninger om «seg selv» og spør: «Hvem er jeg?» (Det må også gå an å stille spørsmål til «dikteren».) Den eleven eller det laget som finner fram til rett svar på grunnlag av færrest opplysninger eller spørsmål, høster flest poeng.

Gjennomgåing av tentamensbesvarelser i norsk

Når jeg gir tilbake tentamensbesvarelser i norsk, gjennomgår jeg oppgavene, kommenterer besvarelsene, lar elevene rette på skolen slik at de har anledning til å spørre – og slik at jeg får muligheter til å snakke litt med hver enkelt elev om hennes/hans arbeid.

Alt dette er sikkert velkjent for de fleste norsklærere. Mange krever vel også at elevene skal forevise prøven hjemme og få underskrift fra en av sine foresatte.

Når elevene har rettet og fått påskriften hjemmefra, samler jeg inn besvarelsene og gjemmer dem til neste tentamen nærmer seg. I siste time før den nye tentamen får elevene besvarelsene fra siste tentamen tilbake. De studerer sin gamle besvarelse. Vi samtaler om hva som kan gjøres bedre ved den prøven som nå kommer.

Elevene synes ordningen er grei. Den virker motiverende. – Vi skal i alle fall ikke gjøre de samme feilene om igjen, er målet.

Skriv klassesdikt

Vi tar utgangspunkt i ei startlinje, for eksempel:

– *Å være ung*

Hver elev skriver ei fortsettelseslinje til denne startlinja. Fortsettelseslinjene fra klassen blir samlet inn. Læreren eller en redaksjonsgruppe fra klassen setter linjene sammen til et klassesdikt.

Diktet mangfoldiggjøres, leses opp, gjerne slik at hver elev leser sin linje. Det er viktig at alle elevene får med sin linje i diktet. Alle skal være delaktige i et klassesdikt. Diktet innlemmes i klassens forfatterperm – der andre klassetekster også står. (Her føres også diktets tittel på innholdslista med skrive datoen påført.)

Her er et par klassesdikt fra 7b:

Jeg drømte

Jeg drømte at jeg fikk meg en sjiraff
at jeg fløy min vei
at jeg hadde 8 hester og 4 rom
Jeg drømte at jeg hoppet i elva
at det var fred i hele verden
at jeg ble skutt
Jeg drømte at jeg var på månen
at jeg var død
at jeg gikk på line over Niagara-fossen
Jeg drømte at alt var helt fint.

Forslag til flere startlinjer:

- *Å være nyforelsket*
- *Jeg ønsker meg*
- *Jeg ser på matpakken*

Lykke

Lykke er å sove lenge
å være glad og snill
å ha en bestevenn.
Lykke er å forelske seg
å se på TV
å ikke eie alt
å vinne i Lotto.
Lykke er å ri på Melba
å ha et strykjern
Lykke er å være lykkelig.

SKRIV OM DET!

«Å skrive er ein måte å lære på. Elevane må få skrive seg fram til forståing og innsikt» (L97 – side 114)

Skriv om det – og løs «diskusjonsknuter» i klassen

Nå og da kan det oppstå diskusjoner om praktiske og nære spørsmål i klassen. Det kan være saker i forbindelse med ordensreglene, spørsmål om hvordan klasseseturer skal legges opp, eller ulike syn på hvordan en klassefest best skal arrangeres. Diskusjonen kan også dreie seg om saker som angår lekser, prøver eller andre forhold som har tilknytning til skolen.

Det vanlige er at bare noen få elever, og det er gjerne de samme fra gang til gang, fremmer sine synspunkter. Flertallet av elevene i klassen er ofte tause. Nå og da kan det være vanskelig å komme fram til en god løsning. Det blir uro, og diskusjonen blir lite konstruktiv.

Hvorfor ikke avbryte debatten med følgende oppfordring: «Nå skriver alle ned sine meninger om dette og grunngir sine synspunkter så godt og saklig som mulig.» Læreren tilbyr seg å lese gjennom alle innleggene til dagen etter og summere opp synspunktene for klassen. Da har klassen en langt mer konkret basis å føre den videre debatten ut fra. I tillegg har elevene fått en mulighet til å tenke grundigere gjennom saken.

Elevene har fått øving i å forme sine tanker skriftlig og kanskje ordne synspunkter på en mer systematisk og klar måte enn om de skulle fremme tankene muntlig uten grundig gjennomtenking. Det er ikke utrolig at flere elever ville kaste seg inn i debatten dersom vi tok i bruk en slik arbeidsform. Kanskje erfarer elevene også at dette kan være en grei måte å arbeide på og videreførere framgangsmåten til lag og andre sammenslutninger de er medlemmer i.

Tenk om –

Stortinget, kommunestyret, lærerråd o.fl. nå og da kunne ta en pause fra snakkinga og skrive i stedet.

Det er ingen tvil om at et avbrekk for skriving og klargjøring av tanker og meninger ville ha vært nyttig på møter i styre og stell på alle plan. Klarere og grundigere gjennomtenkte vedtak vil alle være tjent med.

Emne: Eventyr

VASSRETT

- 1 Eit tal som ofte går att i eventyra
- 4 Leve, vere heime (omvendt)
- 6 Ytte, leverte
- 9 Sa prinsessa til Oskeladden til slutt
- 11 Han samla norske folkeeventyr
- 14 Skør, galen
- 15 Gamalt bokmålsord for geitekillling (kje)
- 16 Samanlikningskonjunksjon
- 17 Handverkar som vi møter i mange eventyr
- 18 Alfabetnaboar
- 19 Gudstenester
- 21 Gardsplass
- 22 Konjunksjon som alltid skal ha komma framom seg (omvendt)
- 23 I vers i bunden form
- 25 Par
- 26 Dessert
- 27 I eventyret «Herremannsbrura» blei dette dyret pynta som brur
- 28 Antonym til kvit
- 29 Stinkdyr
- 31 Lever, eksisterer
- 33 Fangstreiskap
- 34 Farga (omvendt)
- 35 Den store, svarte kråkefuglen.
Odin hadde to slike
- 37 Antonym til gråte
- 38 Antonym til ukokt
- 39 Pronomen
- 40 Fridagar
- 42 Romartal for 50
- 43 Snarsint
- 44 Steget, skrittet
- 46 Hovud-«personen» i eventyret
«Den rettferdige firskillingen»
- 47 Forkorting for konge

5 loddrett

25 loddrett

LODDRETT

- 1 Som 25 vassrett
- 2 Gutenamn (far til Peer Gynt)
- 3 Gutenamn (eventyrbror)
- 4 Som 4 vassrett
- 5 Stort dyr, er ofte med i eventyra (bunden form)
- 6 Desse brørne samla eventyr i Tyskland (etternamnet)
- 7 Dansk eventyrdiktar
- 8 Romersk talteikn for 5
- 9 Gutenamn (smeden i «Smeden og bakeren» av J.H. Wessel)
- 10 Jentenamn
(---- Knutsdotter)
- 12 «Goddag mann -----»
- 13 Bokstav nr. 19
- 16 Song (omvendt)
- 17 Skogsvegar
- 20 46 vassrett fanga slike dyr
- 24 Han skulle stelle heime
- 25 Hovudperson i mange norske folkeeventyr
- 27 Vakker jente med hale. Ho er med i mange sagn
- 29 Med dette midlet kunne folk verge seg mot trolldom og underjordiske
- 30 Gutenamn, grevskap i England
- 32 Antonym til skitten
- 35 Skorpa på sår
- 36 Hohest
- 41 Antonym til fattig
- 43 Kjemisk symbol for jord
- 45 Drikk

Norskkryss 4 – 1997

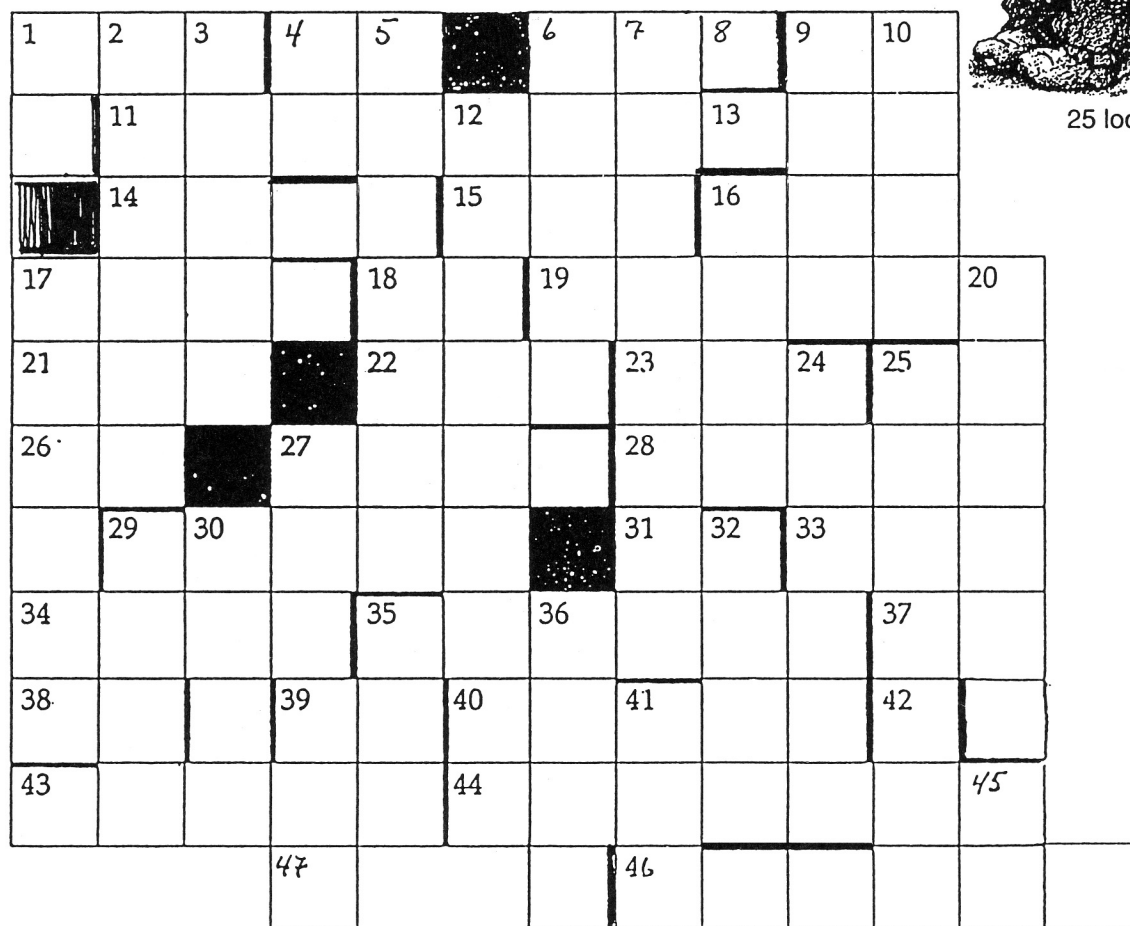
Nynorsk

Emne: Eventyr

Løysinga sender du til NORSK-NYTT v/Jon Hildrum,
Høknes ungdomsskole, 7801 NAMSOS innan 17. januar
1998. Du deltek da i loddrekninga om ungdomsbøker.

25 loddrett

Bruk dei store trykkbokstavane (versalane) når du løyser kryssord!

A B C D E F G H I J K L M N
O P Q R S T U V W X Y Z Æ Ø Å

Kva lærte du då du løyste dette kryssordet? Skriv eit punkt eller to på baksida av arket.

Navn:

Klasse: Skole:

Adresse:

Kva syns du om vanskegraden på dette kryssordet? (Kryss av!)

☐ lett

☐ middels

☐ vanskeleg

Norskryss 4 – 1997

Hovedemne: Synonymer

Vannrett

- 1 Gjenlyd
- 5 Tonetrapp
- 8 Kommune i Finnmark (poststed 9500)
- 11 Kjemisk tegn for fluor
- 12 Norsk by (poststed 8500)
- 13 Merket (etter sår)
- 14 Hannfuglen
- 16 Er taus, stille (nynorsk)
- 18 Synonym til vanskelig
- 19 Kald dessert
- 20 Måned/jentenavn
- 21 Skryter av/blomster
- 24 Synonym til brøle
- 27 Antonym til falsk
- 29 Land i Europa
- 33 Rovdyret av mårfamilien/fiskeredskapet
- 35 Synonym til stjele
- 37 Synonym til skitt, rask
- 38 Synonym til gikk, vandret
- 40 Bror til Kain
- 42 Kjemisk tegn for vannstoff
- 43 Synonym til låne, bygsle
- 45 Null
- 46 Fastslå tyngde av
- 48 Synonym til bestandig
- 49 Guttenavn
- 50 Eventyrsamler
- 53 Synonym til alene
- 54 Synonym til naken
- 57 Synonym til hallene
- 58 Romersk talltegn for 50
- 59 Synonym til jøkler
- 60 Som 33 vannrett
- 63 Synonym til rope, brøle (omvendt)
- 65 Ener i kortspill
- 67 Kammertonen
- 68 Synonym til å grave
- 70 Land
- 72 Synonym til uttaler
- 73 Jentenavn
- 74 Verdensdel
- 76 Synonym til blinke, glinse
- 78 Synonym til klokke
- 79 Synonym til underholdningsprogram (engelsk ord)
- 81 Innsjø i Finland

Bruk de store trykkbokstavene når du løser kryssord:

ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZÆØÅ

Bokmål

69 loddrett

Loddrett

- 1 Stor bekk
- 2 Bror til Abel
- 3 Kjemisk symbol for kalium
- 4 Guttenavn (typisk norsk navn)
- 5 Guttenavn (islandsk sagadikter)
- 6 Jentenavn, mor til Anne Knutsdotter
- 7 Synonym til fengsle
- 8 Antonym til passivt
- 9 Synonym til mosjon
- 10 Synonym til område
- 11 Fridager
- 15 Synonym til alene
- 17 Synonym til betrakte, stirre (omvendt)
- 18 Romersk talltegn for 5
- 22 Måned
- 23 Fuglebolig (omvendt)
- 25 Ryggveske
- 26 Vokal
- 28 Frø
- 30 Tone
- 31 Synonym til rime, fryse
- 32 Del av skuespill
- 33 Kongenavn (fornavn)
- 34 Ingenting
- 36 Den store bokstaven vi bruker oftest
- 39 Antonym til stor
- 41 Skolearbeid
- 42 By i Norge (2300)
- 44 Treslag (brisk, brake)
- 45 Dikt
- 47 To like vokaler
- 49 Synonym til fjære, lavvann
- 51 Musikk/sang for en stemme (omvendt)
- 52 To vokaler
- 55 Området rundt Nordpolen
- 56 Synonym til farte, dra
- 58 Synonym til more seg
- 61 Hunderase
- 62 Bibelsk person, sønn av Rebekka og Isak (1. Mos.25)
- 64 En av de største danske salmedikterne
- 66 Antonym til tidlig
- 67 Gammelt norsk lengdemål (0,6275 m) flertall
- 68 Som 62 loddrett
- 69 Lite skogsdyr (omvendt)
- 71 Himmellegeme
- 75 Som 19 vannrett
- 77 Alfabetnaboer
- 80 Kjemisk symbol for wolfram
- 82 Kammertonen
- 83 Som 36 loddrett

NORSKKRYSS 3 – 1997

BOKMÅL

Når du har løst kryssordet sender du løsningen til
NORSK-NYTT v/Jon Hildrum, Høknes ungdomsskole,
7801 NAMSOS innen 17. januar 1998.
Du deltar da i loddtrekningen om ungdomsbøker.

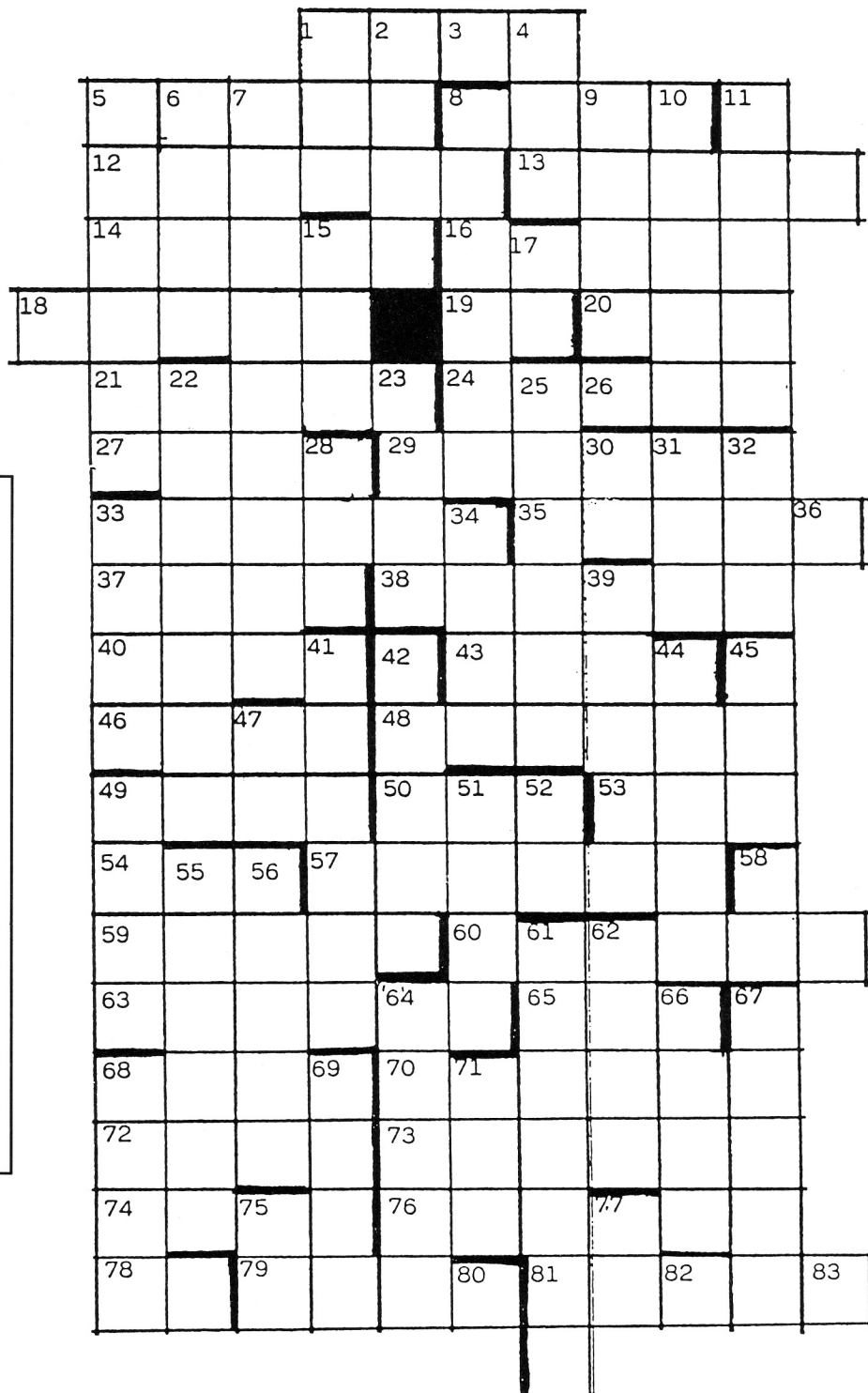
69 loddrett

Også denne oppgaven
må være rett skrevet om
du skal være med i
trekningen av
ungdomsbøker.

I denne historien mangler
alle tegn. Sett inn
tegnene, og skriv stor
bokstav der det skal være.

*per og knut var ute på
sykkeltur plutselig
ropte per til knut
det skramler så fælt i
bakskjermen din
hva er det du sier
spurte knut
jeg sier at det
skramler så fælt i
bakskjermen din ropte
per igjen
det er helt umulig å
høre hva du sier for
det bråker slik i
bakskjermen min
ropte knut tilbake*

Skriv hele historien på
baksida av dette arket.

Navn:klasse skole

Adresse:

Tentamen i norsk hovedmål

Til eleven: Oppgavesettet består av to deler, del A og del B.
Svar på spørsmåla i del A. Skriv tydelig nummer på svara dine.
Du skal skrive en av oppgavene i del B.
Skriv nummer og overskrift på oppgaven din.

Del A

Tekst 1

Hilsen fra barn til P. Chr.
Asbjørnsen i 1882. (utdrag)

*Vi sende Dig en liden Sang;
Tag mod den, som den er!
Vi takke Dig for hver en Gang
Din Tanke var os nær.*

*Hav Tak for dine Eventyr,
Vor kjendte, kjære Ven.
Du har for denne Skat saa dyr,
Vor Kjærlighed igjen.*

MANGE SMAA

Tekst 2

Fotball, eng. association football, bollspel mellom två lag, vanligvis med 11 spelare i varje. Spelet går ut på att förpassa bollen i motståndarnas mål. Det är därvid tillåtet att använda alla kroppsdelar utom armar och händer. Det lag som vid matchens slut gjort flest mål har vunnit. Fotboll är en af världens största och mest utbredda idrotter. Sedan 1970-talet har spelet också blivit mycket populärt bland damer.

Tekst 3

Eit slokna lys

Så kjedelig å vera
vaksen,
vita alt om alle ting,
aldri noko nytt, noko
spennande,
alltid det same
gamle, grå...

Aldri oppriktig
interessert,
aldri glødande av iver
som eit barn,
berre anstrengte,
uinteresserte
spørsmål, velformulerte
og stivbeinte på
framandord.

Mari, 14 år

Tekst 4

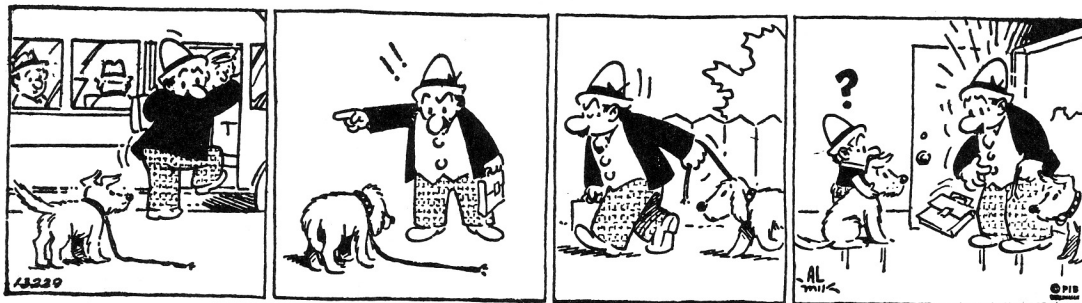
Noe som irriterer meg veldig, er fusk i skolen. Forleden dag hadde vi en ekstra vanskelig prøve. Jeg hadde sittet hjemme hele dagen i forveien og lest, men det hadde ikke sidemannen min. Hele tida kikket han etter det jeg gjorde. Jeg likte det ikke, men synes det er så ekkelt å si fra. Da er jeg liksom feig.

Til dere som fusker: Skjønner dere ikke hvor dumt det er for oss som har lest?

Væren

Tekst 5

Ferd'nand

Svar på disse oppgavene:

- 1 Hvilke sjangrer hører hver av tekstene heime i?
- 2 Nevn noen typiske sjangertrekk ved hver av tekstene.
- 3 To av tekstene hører til samme sjanger. Men det er likevel tydelige forskjeller på dem. Nevn punktvis så mange ulikheter som mulig.
- 4 Skriv tekst 1 om til moderne bokmål.
- 5 a Hvilket språk er tekst 2 skrevet på?
b Skriv teksten om til norsk.
- 6 Hvilke ordklasser hører de seks første orda i diktet til Asbjørnsen til?
- 7 I tekst 3 sier Marit at det er kjedelig å være voksen. Hvorfor?
Form svaret ditt som et referat av tekst 3.
- 8 a Lag en overskrift på tekst 4
b Hva er din mening om den saken Stine her tar opp? Grei ut om det.
- 9 Hva tenker Ferd'nand i «tekst» 5? Lag korte tankereferat som passer til hver av de fire rutene.
- 10 Hva er P. Chr. Asbjørnsen kjent for i norsk litteraturhistorie? Skriv et svar på mellom 50 og 100 ord.

Del B

Skriv en av oppgavene i del B

1 Jorda har hodepine

På tegninga ser vi at jorda har hodepine og er deprimert. Tenk deg at jorda fortalte deg hvorfor den er deprimert. Kanskje ser den også noen lysere sider iblant? Skriv om det! Velg sjanger.

Lag overskrift.

2 Yrke

Tenk deg at du er medarbeider i ungdomsbladet «Vi unge». Du får i oppdrag å skrive en artikkel i bladets ukentlige spalte «Ukens yrke». Du får selv velge hvilket yrke du vil skrive om. (Du kan gjerne flette et intervju med en yrkesutøver inn i artikkelen.)

Lag selv overskrift til artikkelen.

3 Dyr

Mange mennesker er opptatt av dyr. Skriv en tekst der ett eller flere dyr spiller en viktig rolle. Du velger selv hva slags dyr du vil skrive om. Velg en sjanger som passer til det du vil uttrykke.

Lag overskrift selv.

4 Hvem er denne personen?

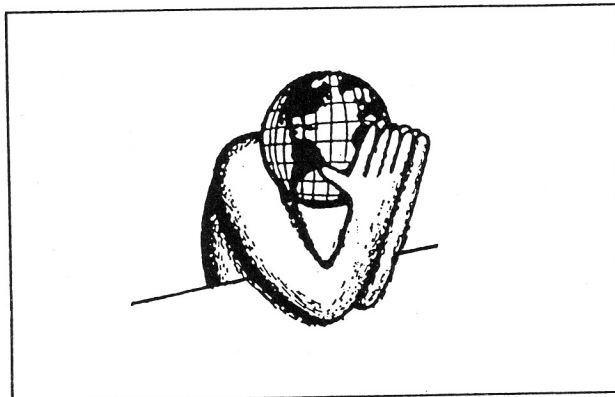
På tegninga ser du en person. Skriv om denne personen slik at hun blir «levende» for leserne. La henne oppleve noe spennende, morsomt eller interessant. Gi henne navn, bosted m.m.

Velg sjanger og lag overskrift selv.

5 Hva mener du?

Mange saker her i landet og i utlandet vekker debatt. Skriv en meningsytring til ORDET FRITT i ei avis om ei sak som du er opptatt av.

Lag selv ei fengende overskrift.

6 Lykken er å være tynn

- Lykken er å være tynn, i alle fall tynnere enn jeg er nå.
- Dersom jeg var fire, fem kilo lettere, ville jeg bli mer populær.

Skriv med utgangspunkt i utsagna og diktet ovenfor et leserbrev til et ungdomsblad med overskrift:
Lykken er å være tynn

Eg hatar dykk!

Kvifor plagar de meg slik?
De heng rundt meg,
de øydelegg meg.
De får sjølvrespekten min
til å bli mindre og mindre.
Skjønar de ikkje –
eg vil ikkje ha noko med dykk
å gjere.
Men berre vent,
ein dag skal de forsvinne,
for alltid,
dei fem overflødige kiloane mine!

Helsing «Tjukka»

7 Velg stikkord – skriv!

Her er noen stikkord: Skole, jul, bestefar, musikk, mat, hund, bøker, idrett, Norge. Velg ett av ordene. Bruk ordet som en del av ei overskrift du selv lager til en tekst som du vil skrive. Velg mellom disse sjangrene: Fortelling, artikkel, essay eller brev.

8 Første kapittel

- Nå må vi ta en hvil, sa Stine. Hun slengte den tunge ryggsekken ned i lynget og satte seg andpusten på en flat stein.

Hvilken bok begynner slik? Ingen!
Men disse linjene **kunne** være begynnelsen på en bok.
De **kunne** være begynnelsen på den boka du vil skrive.
Hva skulle den handle om?
Hvem skulle være med?
Skriv det første kapitlet i «din» bok.

Du kan gjerne bruke denne innledningen, men du kan også lage din egen.

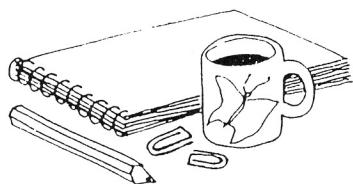
Overskrift: Første kapittel

9 Savn

Kanskje du har opplevd å miste noen som du har hatt et nært forhold til. Da har du kjent savnet og tomheten, og du har merket at etterpå kan ingenting bli som før.

Skriv om dette i dagboka di

Overskrift: Savn.

Elevene kan arbeide individuelt eller i grupper med disse oppgavene. Pargrupper kan også intervju hverandre. Elev A stiller de første 20 spørsmålene. Elev B spør på de siste 20. Hvem får flest rette?

Greier du 40 riktige?

Spørsmål om mangt

??

1. Skriv navnet på det største politiske partiet i Norge
2. Hva heter den norske utenriksministeren?
3. I hvilket land er Stockholm hovedstad?
4. Hva het far til kong Harald (skriv navn og tall)?
5. Hva heter den danske dronningen?
6. Hva heter det bispedømme vi hører til?
7. Hva heter biskopen i Hamar bispedømme?
8. Hva heter fylkesmannen i vårt fylke?
9. Hva heter ordføreren i din kommune?
10. Hvor mange innbyggere (ca.) bor i din kommune?
11. Hvor mange innbyggere (ca.) bor i Norge?
12. Skriv de fem første ordene i fedrelandssangen
13. Hvem har diktet fedrelandssangen vår?
14. Hvem har skrevet bøkene om Ole Alexander?
15. Hvem har skrevet boka «Hellemysrfolket»?
16. Plukk ut substantivene i denne setningen:
Silje hadde laget et fint skrin til mor.
17. Skriv disse ordene rett:
Intresse, nysgjerrighet, sjangse, bobblejakkene
18. I hvilket land er Paris hovedstad?
19. Hva heter presidenten i USA?
20. Hvor mange stater består USA av?
21. Hvilken av disse byene ligger i Nord-Norge?
Holmestrand, Svolvær, Molde, Haugesund?
22. Hvilken av disse byene ligger i Sverige?
Mandal, Malmø, Århus, Helsingfors
23. I hvilket fylke ligger Trondheim?
24. Hvilket av disse fylkene renner ikke Glomma gjennom?
Hedmark, Telemark, Østfold, Akershus
25. Hva er portoen på et vanlig brev (under 20 g)?
26. Hvor mange stykker er et halvt dusin?
27. Marit betalte 240 kroner for 20 hefter. Hva kostet 3 hefter?
28. Hvor mange år er det mellom hvert stortingsvalg?
29. Hvor gammel må en være for å få stemme-rett i Norge?
30. Hvilke farger har det finske flagget?
31. Hva heter stortingspresidenten?
32. Hva heter endestasjonene for Nordlandsbanen?
33. Hvilken by ligger lengst nord av Bodø, Tromsø, Narvik?
34. I hvilket land er Dublin hovedstad?
35. Hvem har skrevet diktet «Våre små søsken»?
36. Hvor mange klasser er det ved din skole?
37. Hvor mange egg er to snes?
38. Hvor mange uker er det vanligvis i et år?
39. Hva er det motsatte av pessimist?
40. Hvem har skrevet bøkene om Pelle og Proffen?

Lær fremmedord av sporten

A. Skriv fremmedordene i dette fotballreferatet på linjene til høyre. Samtal om hva ordene betyr.

B. Velg ut 10 av fremmedordene. Bruk dem i setninger som ikke har noe med sport å gjøre. Skriv på eget ark.

1. I semi-finalen i junior-cupen _____
2. møttes i går «Syklon» og «Orkan» _____
3. på Atlet stadion. Tribunene var _____
4. fullsatte, og publikum sparte _____
5. verken på applausen eller mis- _____
6. hagsytringene under kampen. _____
7. Det var tydelig at «Syklon» _____
8. ønsket å ta revansj etter tapet _____
9. for «Orkan» i forrige sesong. _____
10. Det reserve-spekkede «Orkan» åpnet _____
11. defensivt, og den ellers så ru- _____
12. tinerte keeperen, Odd Moe, måtte _____
13. i kampens start-fase gi en retur _____
14. som den aggressive «Syklon»- _____
15. strategen, Lars Lien, satte _____
16. kontant i mål. _____
17. «Orkan» reduserte like etter _____
18. da den aktive «Orkan»-veteranen, _____
19. Stein Strand, elegant ut-manøv- _____
20. rerte et passivt «Syklon»-forsvar. _____
21. «Syklon»s Arne As imponerte _____
22. med en rekke solo-angrep i annen _____
23. omgang, og Odd Moe i «Orkan»- _____
24. goalen måtte kapitulere to ganger _____
25. for velplasserte skudd fra As. _____
26. «Syklon»s finale-plass var der- _____
27. med et faktum, og laget vil _____
28. stille opp som favoritt når _____
29. det om en uke skal kjempe mot «Hero» _____
30. om cup-pokalen. _____

Syng og skriv 1

En tøyseviser uten støvler på

Mel.: En tapper landsoldat –

:/Nå skal vi ut å gå.
Vi skal ta støvler på.
Og støvlene er grå.
De har stått borti ei krå.:/
For vi må ha på støvler
når vi skal ut å gå.
Og støvlene vi tar fram,
er disse som er grå.
Nå tar vi støvler på.
For vi skal ut å gå.
En tur med støvler på.

/:Vi skulle ut å gå
en tur med støvler på.
Men støvlene var små.
Så vi fikk dem ikke på.:/
Og støvler som var større,
var ikke råd å få.
Og støvlene vi hadde,
var blitt så alt for små.
Så derfor får de stå.
Og vi kan ikke gå
en tur med støvler på.

/:Nå skal jeg dra på fest.
Nå trenger jeg en vest,
en vakker bestevest
passer godt på klassefest.:/
Men vesten som jeg tar på,
den er det huller i.
En vest med mange huller
gir masse bryderi.
Så derfor er det best
å ikke ta på vest
når jeg skal dra på fest.

Skriv flere tøysevisers om andre
klesplagg.

Lag tegninger som har tilknytning til
versa i denne visa.

Visa er innspilt på Hildrum:
Norskfagkassett 2: Syng og skriv mer

Syng og skriv 2

Syng forfattersangene, svar på spørsmål,
skriv forfattersanger sjøl!

Forfattersang 1

Melodi: Noen barn er brune –

Han ble født i Kvikne
på Bjørgan prestegård.
Flyttet så til Romsdal
da han var åtte år.
Skolegang i Molde,
leste «Snorre» der.
Fikk fra denne tida
norrøn dikting kjær.

1. Hvem er denne dikteren?
2. Når var han født?
3. Hvilken sang er han mest kjent for å ha diktet?
4. Denne forfatteren skrev i mange sjangrer. Nevn tekster i ulike sjangrer av denne forfatteren.
5. Skriv flere vers på sangen om denne forfatteren.

Forfattersong 2

Melodi: Mellom bakkar og berg -

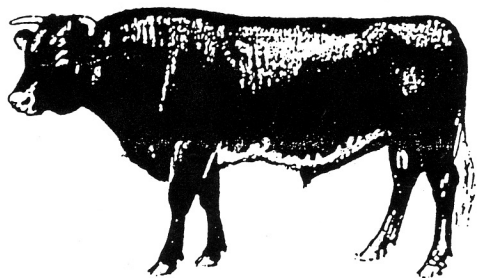
Han skreiv «bakkar og berg utmed
havet».
Han skreiv «Ervingen», songar og dikt.
Samla ord til det nynorske språket gjorde
språket vårt norskare, rikt.

1. Kven er denne dikteren?
2. Når vart han født?
3. Nemn nokre songar som han har dikta.
4. Han var ein kjent språkmann. Kva er han mest kjent for i den samanhengen?
5. Kva for ein sjanger er «Ervingen» skreiv i?
6. Skriv fleire vers på songen om denne forfatteren.

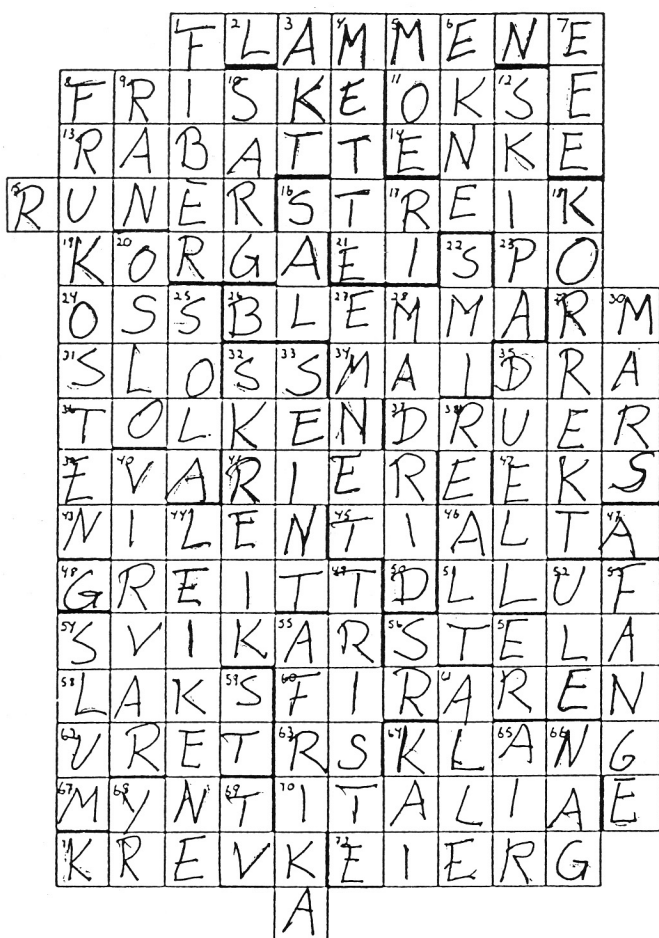
Kryssordløsning Norsknytt 3 – 1997

Hovudemne: Synonym

Nynorsk

11 vassrett

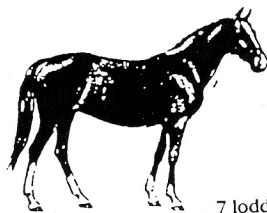

BOKMÅL

Også denne oppgaven må være rett utfylt om du skal være med i trekningen av ungdomsbøker.

Sett inn navna som mangler på de åpne linjene: (Forfatternavna fins hultur til bultur i ramma nadenfor.)

- 1 SOFIE Gerden
av JOSTEIN GAARDER
- 2 Pelle og PROFFEN
av INGVAR AMBJØRSEN
- 3 ROBINSON Crusoe
av DANIEL DEFOE
- 4 Kristin LAVRANSDATTER
av SIGRID UNDET
- 5 OLE Brumm
av A. A. MILNE
- 6 Hedda GABLER
av HENRIK IBSEN

7 loddrett

Velg mellom disse forfatternavna:
Daniel Defoe
Sigrid Undset
Henrik Ibsen
A. A. Milne
Jostein Gaarder
Ingvar Ambjørnsen

Forslag til løsing på oppgaven nederst på side 11:

Presis klokka sju en kald oktobermorgen startet fire jenter på hyttetur til Svartvatnet.

Blad i postabonnement

Returadresse:
Norsknytt
PB 303
7600 Levanger

NORSKnytt

Norsknytt 4 - 1997

Innhold

- 1 Skrivehjelp
- 2 Kryssordvinnere 3 - 1997
- 3 "- skrive for mottakrar utanfor klasserommet"
- 4 Pop og rock
- 6 Drama - en sentral aktivitet
- 10 Åtte punkter for deg som vil bli en bedre skriver
- 12 Skriv sakprosa
- 13 Ord som høyrer saman
- 14 Snakkebobler fylles med tekst 1 - 2
- 16 Norsknytts midtsider: Samtaleark om litteratur
- 18 Kjente tekster i fremmede sjangerdrakter
- 19 Slik gjør jeg det: Fra lærer til lærer
 - Sannsynlighetsberegning med alfabetet
 - Musikk som «lydvegg»
 - Dramatisér grammatikken
 - Gjennomgåing av tentamensbesvarelser
 - Hvilken dikter/litterær person er jeg?
- 20 Skriv klassesdikt
- 21 Skriv om det
- 22 Norskkryst 4 - 1997, nynorsk
- 24 Norskkryst 4 - 1997, bokmål
- 26 Tentamen i norsk
- 30 Greier du 40 riktige?
- 31 Lær fremmedord av sporten
- 32 Syng og skriv: Tøysevers og forfattersanger
- 33 Løsninger på kryssord 3 - 1997